

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Zeleni forum upozorava – sadržaj Zakona o pomorskom dobru unaprijeđen je, no pitanje je hoće li štititi privatne ili opće interese

Nakon što su ekološke udruge okupljene u Zeleni forum apelirale na problematične odredbe novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, konačni tekst Zakona prilagođen je sukladno mnogim traženjima, no ostaju sporne odredbe koje se tiču koncesioniranja pomorskog dobra te stvaraju veliku bojazan oko mogućeg pogodovanja velikim korporacijama.

Izdvajamo neke izmjene za koje se Zeleni forum zalagao, a koje su u konačnom prijedlogu usvojene:

- veći naglasak na zaštitu okoliša i prirode kroz propisivanje ekološke štete, strožih uvjeta građenja i drugih zahvata na pomorskom dobru, uvažavanje stupnja zaštite pomorskog dobra i uključivanje javnih ustanova za upravljanje zaštićenim djelovima prirode u upravljanje i nadzor nad pomorskim dobrom
- eksplicitne zabrane ograničavanja pristupa plažama kod svih oblika gospodarskog korištenja pomorskog dobra u kojima to nije nužno potrebno
- stroži nadzor nad načinom dohranjivanja plaža, zabrana dohranjivanja zemljom i otpadom
- jasne i strože odredbe o nasipavanju plaža, kategoriziranje nasipavanja pod gradnju
- smanjenje postotaka plažnog prostora na kojima koncesionar može obavljati djelatnosti
- ograničenje roka za izdavanje koncesije za prirodne plaže i koncesije na zahtjev na pomorskom dobru na 5 godina.

Ostaje utemeljena bojazan – hoće li mehanizmi biti upotrebljeni u korist pomorskog dobra ili privatnih interesa?

Naime, u poglavljima koji se odnose na **koncesije** postoje iznimke koje **nisu jasno definirane** kao što je članak 52., stavak 4. koji navodi da ako postoje opravdani gospodarski interesi i koncesija obuhvaća i gradnju novih građevina uz ulaganja koja se ne mogu amortizirati, Vlada RH može dati koncesiju na rok od preko 50 godina! Iz primjera Hiltona Costabella koji je također dobio koncesiju na 30 godina jer je Vlada taj projekt proglasila od strateške važnosti, svjedočimo da je koncesionar ogradio plažu i nije omogućio pristup građanima što jasno pokazuje kako se ovakva odredba može zloupotrijebiti.

Dodamo li tome i mogućnost izdavanja koncesije na zahtjev za javne, uređene morske plaže te mogućnost osnivanja založnog prava na koncesiji – što omogućuje da se velikim korporacijama i bankama ustupa veliki dio pomorskog dobra bez mogućnosti javnog natječaja, odnosno transparentnog postupka – s razlogom se pitamo hoće li ovakve odredbe otvoriti vrata privatizaciji?

Iako se izričito navodi da se koncesije na zahtjev koje se odnose na hotele, kampove neće moći ograđivati i naplaćivati, recentni primjeri iz Savudrije i kompleksa Petram pokazuju da se u praksi događa upravo suprotno. Samo je zahvaljujući javnom pritisku i prosvjedima građana zbog brojnih nepravilnosti, država naložila raskid ugovora o koncesiji za plažu Alberi!

S pozornošću ćemo s građanima pratiti i prijavljivati takve slučajeve jer sukladno članku 203. novog Zakona predviđena je kazna od 6.000 eura do 33.000 eura koncesionaru ako ograđuje ili na drugi način ograničuje pristup javnoj morskoj plaži, ili ilegalno dohranjuje plažu.

Zakon je također propustio dati jasan okvir za upravljanje pomorskim dobrom na području ekološke mreže, što će značajno otežati očuvanje obalnih i morskih staništa sukladno Direktivi o staništima Europske unije. Posebice zaštitu od sidrenja i osiguravanje dobrog stanja očuvanosti livada posidonije.

Novi tekst Zakona nastoji osigurati mehanizme za zaštitu pomorskog dobra, no ostaje utemeljena bojazan – hoće li mehanizmi biti upotrebljeni u korist pomorskog dobra ili privatnih interesa? Hoće li sva tijela uključena u upravljanje i nadzor zaista koordinirano obavljati svoje dužnosti ili će i dalje u koliziji odgovornosti, pomorsko dobro uzurpirati svatko po vlastitom nahođenju?

Podsjećamo, i danas **dohranjivanje plaža** u pravilu kontroliraju jedinice lokalne samouprave, a nebrojeni su slučajevi u kojima su se dohrane obavljale bez stvarne potrebe, nestručno i po ogromnu štetu za morski okoliš upravo od strane jedinica lokalne samouprave. U provedbi Zakona od iznimne važnosti bit će prioritiziranje održivih koncepata planiranja i upravljanja koji u vidu imaju dugoročne dobrobiti za građane i okoliš.

Naravno, provedba ne ovisi samo o tijelima javne vlasti. Upravo smo zajedničkim nastojanjima u siječnju i organizacijom okupljanja diljem Hrvatske, uz pomoć građana iskazali svoja traženja i potakli veću javnu raspravu i otvorenost javnih tijela na dijalog.

Pozivamo građane da i dalje budno prate na koji način se raspolaže s našim morem i obalom! Svoje sumnje u ilegalne radnje na pomorskom dobru prema odredbama novog Zakona mogu prijaviti inspektorima pomorskog dobra, pomorskim redarima u sklopu jedinica lokalne samouprave i čuvarima prirode kada se pomorsko dobro nalazi na zaštićenom području.

U ime Zelenog foruma

Hajdi Biuk, Sunce

091/150 9119

Irena Burba, Udruga Zelena Istra

099/ 705 8210

Zeleni forum je mreža osnovana 1997. koja danas koja okuplja 27 organizacija civilnog društva iz RH koje se bave zaštitom okoliša i prirode. Znanje i resurse udružile su radi uspješnijeg osvješćivanja, zagovaranja i utjecaja na javne politike s područja zaštite okoliša i prirode. Utjecaj i praćenje provedbe javnih politika provodi i putem svojih predstavnika/ca u brojnim odborima, radnim skupinama i povjerenstvima na nacionalnoj razini, kao i u Savjetu za razvoj civilnog društva Vlade RH.

Članice Zelenog foruma su: Brodsko ekološko društvo-BED, Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR), Ekološka udruga "EKO-OMBLIĆI" Rijeka dubrovačka, Ekološka udruga "Krka" Knin, Ekološka udruga "Zeleni Zagreb pod Slemenom", Ekološka udruga Eko-Eko Komin, Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode (HDZPP), Institut Plavi svijet, Lička ekološka akcija (LEA), Marjan Društvo za zaštitu i unapređenje Marjana, Pan, udruga za zaštitu okoliša i prirode, Udruga "UNA", Udruga Biom, Udruga Društvo istraživača mora - 20000 milja, Udruga Hyla, Udruga za održivi razvoj Hrvatske (Uzor Hrvatske), Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Udruga za promicanje ekološke proizvodnje hrane, zaštite okoliša i održivog razvoja „Eko-Zadar“, Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja Argonauta, Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek, Udruga Zelena Istra, Udruga Žmergo, Zaštitarsko-ekološka organizacija Nobilis, Zelena akcija i Zelena akcija Mičevac.